

Zaterdag 20 maart 1915 – ochtendeditie

Belgische vluchtelingen.

Ingediend is een wetsontwerp, waarbij wordt voorgesteld de post op de begroting van binnenlandse zaken voor kosten van onderhoud van en verdere uitgaven voor uitgewekenen naar Nederland met 3 miljoen gulden te verhogen.

Een Duitse vlieger heeft woensdag elf bommen geworpen op Popering en daardoor acht mensen gedood en twintig gewond.

Zaterdag 20 maart 1915 – avondeditie

Steun voor Belgische onderwijzers.

Het internationaal bureau van onderwijzersverenigingen heeft tot 15 dezer voor steun aan collega's, slachtoffers van de oorlog, fl. 68.919,97 ½ en 8 frank.

Belgische vluchtelingen.

De Belgische minister van kunsten en wetenschappen, de heer Pouillet, heeft in gezelschap van dr. G. Oosterbaan, inspecteur bij het staatstoezicht op de volksgezondheid, een bezoek gebracht aan het vluchtoord te Hontenisse. Hij werd te Walsoorden verwelkomd door de waarnemende regeringscommissaris dr. R. Verdegen, en heeft, rondgeleid door de heer Caunnaert, de ziekenbarakken, de eetzaal, de slaaplodsen en de laatste overblijvende tentjes bezocht.

Aan de waarnemende regeringscommissaris heeft hij zijn hoge waardering te kennen gegeven voor de toewijding en de

opofferingsgeest van allen, die de belangen der vluchtelingen in het vluchtoord behartigen.

De minister heeft het noenmaal gebruikt bij mevrouw de barones K. J. A. G. Collot d'Escury, wie hij zijn dank betuigde voor hetgeen de familie Collot d'Escury voor zijn landgenoten gedaan heeft.

Berlijn, 20 maart. Officiële mededeling uit het grote hoofdkwartier:

Aan de weg Wijtschate-Ieper bij St. Elooï hebben wij de Engelsen een groep huizen afgenomen.

Engeland en de oorlog. – Van Duitse zijde.

Berlijn, 20 maart. De Norddeutsche Allgemeine Zeitung schrijft:

In het Engelse Lagerhuis heeft de liberaal Outhwaite aan de minister van buitenlandse zaken de lastige vraag gesteld, op welk oogenblik het Engelse ministerie op 2 augustus het besluit had genomen Frankrijk ter zee te ondersteunen en op welk oogenblik van dezelfde dag de Duitse regering aan de Belgische regering de eis had gesteld, de Duitse troepen door België vrije doormars te verlenen. De steller van de vraag voegde daaraan toe: Wanneer eerstgenoemd besluit van het Engelse ministerie in de morgen van de 2<sup>e</sup> augustus is genomen en wanneer de Duitse eis te Brussel eerst op de avond van dezelfde dag gesteld werd, is het dan in overeenstemming met de waarheid te zeggen, dat Engeland slechts wegens de schending van de onzijdigheid van België aan de oorlog met Duitsland heeft deelgenomen?

De speaker heeft verklaard, dat deze vraag schriftelijk behoorde te worden ingediend. Inmiddels willen wij de vraag schriftelijk beantwoorden.

Vooreerst heeft Grey volgens n° 137 van het Franse Geelboek in de loop van de 2<sup>e</sup> augustus en wel “bij het uitgaan van de hedenochtend gehouden ministerraad” aan de Franse gezant namens het Engelse kabinet officieel de verklaring gegeven, dat de Engelse vloot tussenbeide zou komen, indien de Duitse vloot een poging wilde ondernemen het Kanaal binnen te varen of de Noordzee over te gaan. Het telegram naar Parijs, dat deze verklaring overbracht, werd nog dezelfde dag door de Franse minister-president beantwoord (Geelboek n° 138). Het betreffende besluit van het Engelse kabinet moet dus vóór de eerst op de avond van de 2<sup>e</sup> augustus te Brussel gestelde eis genomen zijn.

Reeds voor de beslissende ministerraad echter had Grey aan de Franse gezant een mededeling gedaan, waarmee was vooruitgelopen op het kabinetsbesluit. Volgens het Franse Geelboek n° 126 zegde Grey aan de Franse gezant, dat hij zijn ambtgenoten zou voorstellen, dat de Engelse vloot de doorvaart van de Duitse vloot door het Kanaal zou verhinderen, of wanneer de doorvaart toch zou lukken, elke demonstratie aan de Franse kust zou verhinderen.

Het ultimatum van de Engelse aan de Duitse regering is eerst van 4 augustus.

Zo staat het vast, dat de Engelse regering geheel onafhankelijk van de kwestie der onzijdigheid van België en van een beslissing in deze zaak tot de oorlog besloten was. Wanneer in de tijd van 2 tot 4 augustus de Duitse oorlogsschepen ook maar een poging gewaagd hadden door het Kanaal of zelfs door de Noordzee te varen, dan ware het volgens de verklaringen van Grey en de besluiten van het Engelse ministerie tot een onmiddellijke actie van de Engelse vloot en tot een oorlogstoestand tussen Engeland en Duitsland gekomen, ook al was de onzijdigheid van België nooit geschonden. Dat zijn dingen, welke wij reeds herhaaldelijk hebben vastgesteld. Misschien zal deze

nieuwe toelichting van de feiten aan de hand der documenten er toe bijdragen, dat Grey gemakkelijker een helder, vrijmoedig antwoord op de hem gestelde vraag geeft.

Berlijn, 20 maart. De Vossische Zeitung verneemt uit Brussel:

De sterke vraag uit het buitenland naar glas heeft het de Belgische glasfabrieken mogelijk gemaakt een goed deel van hun voorraden uit te voeren. Er zijn op deze wijze gunstiger voorwaarden voor de herleving van het bedrijf geschapen, vooral omdat de prijzen hoger zijn als voor de oorlog. Het gebrek aan grondstoffen is echter een beletsel om het bedrijf grotere omvang te geven.

Honderd jaar geleden waren er ook Duitse soldaten in Antwerpen. Het Handelsblad van Antwerpen haalt ten bewijze een manifest van 1815 aan, namens "de koninklijke Pruisische officieren en soldaten" tot de bevolking gericht om dezen dank te zeggen voor de zorgen besteed aan de gewonden van het slagveld van Ligny die in Antwerpen verpleegd zijn.

Het Vlaamse blad knoopt aan het manifest een beschouwing vast, waaraan het volgende is ontleend:

"De gevoelens die onze bevolking over 100 jaar voor de Pruisische gewonden koesterde en aan dewelke zij in de loop der tijden niet verzaakte, bewijzen hoe ongelukkig de zaken nu met deze oorlog zijn gedraaid.

"Dat hier vóór de oorlog door enkele personen bepaald anti-Duitse gevoelens werden gekoesterd, dat is zo, maar de grote meerderheid der bevolking onthield zich van het uitspreken van welke gevoelens ook en legde nooit openlijk vijandschap aan de dag, zo min tegen Duitsers als tegen Fransen.

“Nooit werd tegen Duitsers of tegen Fransen in ons land getempeest zoals bijvoorbeeld plaats had tegen Engeland, naar aanleiding van de Boerenoorlog of van de Kongopolitiek der Britse regering.

“Men heeft dus van Duitse zijde verkeerd geloofd aan het bestaan van een diepliggende anti-Duitse stroming in België en wij hebben geen de minste reden om te twifelen aan de echtheid der bewering dat wij, Belgen, dat heel het Belgisch volk zich even eensgezind zou verzet hebben tegen schending zijner grenzen door om het even welk vreemd leger.

Uit België.

Het Nederlands (Haags) correspondentiebureau meldt:

De heer W. A. van der Veen, voorzitter van het Antwerps Centraal Bureel voor Vluchtelingen, was zo welwillend in een persgesprek een en ander mede te delen over zijn bevindingen in België.

Op de vraag hoe het er in België uitziet, antwoordde de heer Van der Veen, wel het hangt af van welk standpunt men de toestand in België beziet. Een Hollandse jonge dame, die via Brussel naar Zwitserland ging, liet ons weten “dat het haar erg was tegengevallen en zij zelfs niet eenmaal was gevangen genomen”. Voor deze jonge dame ziet het er in België saai uit, zo gewoon, net als bij ons. En voor de vluchteling, die uit Engeland terugkeert, daar wonderbare verhalen heeft verteld en zijn landgenoten, als halve Duitsers is gaan beschouwen, is het een hele verrassing als hij, teruggekomen, de vrije en ongedwongen bespreking van publieke zaken hoort, en bemerkt dat de Duitse overheid zich daar heus niet mee bemoeit.

De overdreven verhalen in het buitenland verspreid omtrent geweld en druk en vreselijke straffen , vervoer der mannen naar Duitsland,

zijn gewoonweg superdwaas, en van hetzelfde kaliber als het sprookje dat Brussel ondermijnd is om te worden opgeblazen.

En dan de 50.000 F boete de stad Antwerpen opgelegd?

Men moet, zo antwoordde de heer van der Veen, iemand die neutraal is, en bovendien in België buiten de partijen moet staan, niet te veel vragen stellen. Dat is lastig. Ik geloof graag, als men het zegt, dat deze boete op de Belgen in Holland indruk heeft gemaakt. Wij kennen echter de gegevens niet waarop de Duitse overheid die beslissing heeft genomen, en kunnen deze dus ook niet beoordelen.

U is toch van mening nietwaar, dat de bevolking zich goed en verstandig gedraagt?

Zeer zeker, meende de heer van der Veen. Dat enige kwajongens in Antwerpen zich minder goed gedroegen, is iets, dat kwajongens eigen is, ook in vreedstijd. En dat het aanplakken van Duitse overwinningen door de Belgen minder aangenaam ontvangen wordt, is begrijpelijk. Maar dat bewijst niet, dat de bevolking zich minder goed gedraagt. Het kunnen heel goed slechts 1 of 2 personen geweest zijn, die de biljetten hebben afgescheurd of verminkt.

Gaan er veel vluchtelingen terug, zo vroegen wij de heer Van der Veen.

Ja, ze komen thans België binnenstromen. Ook worden er weer zaakjes gedaan en komt men om zijn belangen te verzorgen. Bovendien, nu de postdienst weer enigszins is hersteld, ontvangt men persoonlijk berichten, die naar huis doen verlangen. Al is het huis vaak ... een puinhoop. De stemming is steeds hoopvol en vaak schud ik het hoofd en vraag me af: "wat van die mensen zonder een cent op zak moet worden."

Zij weten zich echter vrijwel naar de omstandigheden te schikken. Bovendien, de Belgische arbeidersklasse is een goed volkje, opgewekt, vol levenslust en goedhartig. Ze helpen elkaar voort.

Ook de meer welgestelden komen langzamerhand weer terug. Wij zien die gaarne komen om werk te verschaffen en geld te laten verdienen aan de werklozen en armen. Er is ook, zo vervolgde de heer van der Veen, niets wat hen terug zou houden. Het verkeer is in het binnenland geheel vrij en als er straks in de grensprovincies faciliteiten komen ten opzichte van het verkeer en beschermende maatregelen ten behoeve van de industrie, landbouw en veeteelt in toepassing te komen, dan krijgen de betere elementen onder de bevolking ten minste een kans hun huisgezinnen te onderhouden. Nu zijn de werklozen van de demoraliserende armenzorg afhankelijk.

Vol lof is de heer van der Veen over het Committee for Relief, dat onder Amerikaanse leiding staat. Het is gewoon de redding van de bevolking in België, dat zonder deze hulp, volgens de heer van der Veen verloren zou zijn geweest. De taak is buitengewoon omvangrijk en moeilijk, maar er wordt met energie gewerkt.